

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut

Osavuosisikatsaus 2

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut								
1000 €	TA 2022	MUUTOS	MTA 2022	TOT 30.6.	poikkeama	TOT %	TPE 2022	TP 2021
Toimintatuotot	3 673	555	4 229	1 462	-2 767	35 %	4 694	4 208
Myyntituotot	1 489		1 489	526	-963	35 %	1489	1 660
Maksutuotot	1 557		1 557	653	-904	42 %	1502	1 490
Tuet ja avustukset	553	555	1 108	208	-901	19 %	1628	1 014
Muut toimintatuotot	74		74	75	1	102 %	74	44
Toimintakulut	-53 564	-555	-54 119	-26 232	27 887	48 %	-53 427	-51 998
Henkilöstökulut	-26 634	-82	-26 717	-12 808	13 909	48 %	-26260	-26 113
Palvelujen ostot	-10 234	7	-10 227	-4 874	5 353	48 %	-10271	-9 289
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 023	-5	-1 028	-499	529	49 %	-1128	-876
Avustukset	-3 053	-476	-3 529	-1 662	1 867	47 %	-3149	-2 274
Muut toimintakulut	-12 620		-12 620	-6 390	6 230	51 %	-12620	-13 446
Toimintakate	-49 890		-49 890	-24 770	25 120	50 %	-48 733	-47 789
Vuosikate	-49 890		-49 890	-24 770	25 120	50 %	-48 733	-47 789
Poistot ja arvonalentumiset	-897		-897	-322	575	36 %	-897	-646
Poistot ja arvonal.	-897		-897	-322	575	36 %	-897	-646
Tilikauden tulos	-50 787		-50 787	-25 092	25 695	49 %	-49 630	-48 435
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-50 787		-50 787	-25 092	25 695	49 %	-49 630	-48 435
Vyörytyserät	-2 752		-2 752	-1 583	1 169	58 %	-2 752	-2 612
Vyörytyskulut	-2 752		-2 752	-1 583	1 169	58 %	-2 752	-2 612
Yli/alij. vyörytyserien jälkeen	-53 539		-53 539	-26 675	26 864	50 %	-52 382	-51 047

Palvelualueen palvelusuunnitelma

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueella toimii kaksi lautakuntaa. Sivistyslautakunta ohjaa palvelutuotannossa varhaiskasvatus-, opetus- ja elinikäisen oppimisen palveluita. Hyvinvointilautakunta ohjaa palvelutuotannossa nuoriso-, liikunta- ja hyvinvointipalveluita.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueella edistetään tasa-arvoisesti kuntalaisten varhaiskasvatusta, opetusta, sivistystä, osaamista, vapaa-aikaa ja hyvinvointia. Palvelut on tuotettu asiakaslähtöisesti, taloudellisesti ja tehokkaasti laadukkaita palveluja turvallisessa toimintaympäristössä.

Toiminnan ja talouden olennaiset tapahtumat

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen talous on toteutumassa pääpiirteissään talousarvion mukaisesti.

Tulosalueille asetetut tavoitteet ovat toteutumassa ja kolmannessa osavuosisikatsauksessa pystytään jo arvioimaan molempien lautakuntien asettamien tavoitteiden toteutumista.

Opetuspalveluiden tulosalueella päätettiin Ehnroosin ja Myllymäen koulujen sekä Hepolan ja Kirkonkylän koulujen johtamisjärjestelmistä. Sivistyslautakunta päätti keväällä 2022, että Ehnroosin koululle ja Myllymäen koulu tulee yhteinen virkarehtori ja virka-apulaisrehtori. Lautakunta päätti myös, että Hepolan koululle ja Kirkonkylän koululle tulee yhteinen virkarehtori ja virka-apulaisrehtori. Lautakunta valitsi uudet viranhaltijat huhtikuussa. Ehnroosin koulun rakennusurakka valmistui myös kesäkuussa 2022.

Varhaiskasvatuspalveluissa panostettiin henkilöstön rekrytointiin, joka tuotti tuloksia. Samalla pyrittiin luopumaan määräaikaisista työsuhteista ja kiinnittämään työntekijöitä vakinaisiin työsuhteisiin, jossa myös onnistuttiin.

Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin palveluissa käynnistyi kaksi uutta hanketta, joihin saatiin avustusta Aluehallintovirastosta. Kirjaston Unelmoidaan uudesta – hanke on osallisuushanke, jossa kuntalaiset pääsevät mukaan uuden kirjastotilan tarpeiden määrittelyyn. Mäntsälä liikkuu 2025 hanke lähtee myös liikkeelle ja hankeen on tarkoitus olla monivuotinen ja koskettaa laajasti kuntalaisia tulevien vuosien aikana.

Vapaa-aika- ja nuorisopalveluissa oli henkilöstön vaihtuvuutta ja myös organisaation muutosta. Nuorisopalveluista siirrettiin ohjaamotoiminta Mäntsälän työllisyysyksikköön. Muutoksella ennakoidaan työllisyystoiminnan muutosta ja kehitetään palveluiden toimintaa. Nuorisopalvelut muuttivat vapautuvan vakanssin tehtäväaluetta perusnuorisotyön suuntaan.

Sivistyksen ja hallinnon yhteiset

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen yhteisten palveluissa on keskitytty uuden hallintorakenteen vahvistamiseen ja tulosalueiden tukemiseen. Sivistyslautakunnan puheenjohtaja ja sivistysjohtaja vierailivat päiväkodeissa ja kouluissa keväällä 2022. Mäntsälän kunnan valtuustolle valmisteltiin palvelualueen strategiset tavoitteet, jotka sivistyslautakunta ja hyvinvointilautakunta hyväksyivät. Samalla lautakunnat vahvistivat palvelualueen tulosalueillevuodelle 2022 lautakuntien talousarviotavoitteet.

Palvelualueelle valmisteltiin lautakuntien vuosikellot ja palvelualueen vuosikello sekä tulosalueiden vuosikellot, joiden avulla tehostetaan toiminnanohjausta ja ennakointia. Yhteiset palvelut ja opetuspalvelut kehittivät koulukuljetusprosessia yhdessä kuntakehityskunnan kanssa. Tämä työ jatkuu edelleen syksyllä 2022. Muista prosesseista palvelualueen valtiosuustietojen tallentaminen ja niihin liittyvät vastuut määriteltiin ja prosessin yhteyttä taloustilaston keruuseen selkiytettiin. Tämä työ jatkuu ja siihen liittyen oppilastilastoinnin prosessi otetaan seuraavana tarkasteluun. Riskienhallintaan ja sisäiseen valvontaan sovittiin jatkuvan seurannan käytäntö osavuosikatsausten rytmissä.

Porvoon seudun musiikkiopiston Mäntsälän toimitilan selvitystä jatkettiin yhdessä Porvoon kaupungin ja muiden musiikkiopiston sopimuskuntien kanssa. Tulosalueen talousarvio on toteutumassa ennakoidusti.

Opetuspalvelut

Koronan vaikutukset näkyivät lukuvuoden päättymiseen asti sekä oppilaiden, opiskelijoiden että henkilöstön vaihtelevina poissaoloina. Pandemiatilanteessa oli yksikkökohtaisia eroja. Rajoitustoimenpiteitä purettiin lukiossa ja kaikilla peruskouluilla sekä eri yhteistyömuotoja lisättiin. Pitkittänyt korona-aika on lisännyt henkilöstön kuormittavuutta ja vaikuttanut monelta osin oppilaiden ja opiskelijoiden oppimiseen ja hyvinvointiin sekä rajoitusten myötä yhteisöllisyyden kokemuksiin. Tämän ohjaamana tulevan lukuvuoden yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuria ohjaavaksi painopistealueeksi valittiin vuorovaikutus ja monipuolinen työskentely.

Arjen turvallisuuden edistämisen painopisteenä olivat koronapandemian ja maailman laajuisen turvallisuustilanteen aikaansaama varautumistarve. Kaikkien koulujen väestönsuojan hoitajille toteutettiin koulutus ja väestönsuojan käyttöönottosuunnitelmien päivitys käynnistettiin. Turvallisuuskansion sisältöjä päivitettiin palo- ja pelastusturvallisuuden, järjestyksen ylläpidon ja kriisisuunnitelman osalta. Pelastuslaitosyhteistyössä palattiin tiiviimpään yhteistyöhön koronarajoitusten vapauduttua. Opetushallitus

täsmensi useita opetussuunnitelmien perusteita ja määräyksiä, joiden tavoitteena on vahvistaa oppilaan ja opiskelijan oikeusturvaa ja oppimisympäristön turvallisuutta. Muutosten edellyttämä paikallinen opetussuunnitelmatyö käynnistettiin ja tulevan lukuvuoden lukuvuosisuunnitelman liitteet päivitettiin. Lukiota koskevat opetussuunnitelmamuutokset hyväksyttiin kesäkuussa. Lisäksi Sivistyslautakunta päätti, että A2-kielen opetuksen valmistelua jatketaan.

Opetuspalveluiden laajempina tavoitteena oli kehittää koulukohtaisia, hyvinvointia ja kiusaamisen vastaista toimintaa edistäviä menetelmiä yhteistyössä oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Osana tätä työtä toteutettiin kiusaamisen vastainen kapina, johon osallistuivat kaikki koulut. KiVa-kouluohjelman mukainen kysely toteutettiin maaliskuussa. Tulokset on toimitettu kouluille kesäkuussa. Tulosten analysointi ja toimenpidesuunnittelu on käynnistetty.

Koulukuljetussääntö ja kouluteiden turvallisuusluokittelu päivitettiin. Koulukuljetusta koskevaa kokonaisuutta kehitettiin yhteistyössä teknisen ja elinvoimapalvelujen kanssa asiakaspalvelun laadun parantamiseksi. Peruskoulujen johtamisjärjestelmää tarkasteltiin johtamisen kehittämiseksi ja vahvistamiseksi.

Opetuksen kehittämishankkeet toteutettiin suunnitelmien mukaisesti, koronarajoitukset huomioiden. Merkittävimpiä hankkeita olivat koulutuksellinen tasa-arvo-hanke, koulun kerhotoiminta, sitouttavan kouluyhteistyön hanke ja harrastamisen Mäntsälän malli. Kehittämishankkeet ohjaavat henkilöstön koulutussuunnittelua.

Valmistavan opetuksen tarpeen kasvu ukrainalaisten oppilaiden ja tulevien pakolaisten maahantulon myötä aiheuttaa henkilöstömenoissa kasvua, johon ei ole talousarviossa varauduttu. Valmistavan opetuksen rahoitus tullaan huomioimaan takautuvasti valtiosuusjärjestelmän kautta.

Opetuspalveluiden talouden toimintakate oli kesäkuussa 52 %, josta tulojen osuus oli 31 % ja menojen 50 %. Toimintatulojen osalta hakkeista kohdistuneita tuloja arvioidaan kertyvän 0,3 milj. euroa enemmän. Toimintamenoissa ylityspaineet kohdistuvat Ehnroosin koulun ensikertaisen oppimateriaalin hankintaan 0,1 milj. euroalla. Toimintakatteen osalta ennustetaan 0,2 milj. euron alitusta. Henkilöstömenojen osalta palkankorotusten vaikutus pystytään arvioimaan vasta syksyn aikana sekä opetuksen liittyvät resurssipäivitykset.

Varhaiskasvatuspalvelut

Varhaiskasvatuksen tulot ja menot näyttävät toteutuvan suunnitellusti. Kotihoidon tukea on käytetty arvioitua vähemmän ja toisen kvartaalin jälkeen näyttää, että muutos on noin 0,4 milj. euroa. Kotihoidon tuen kuntalisää on käytetty kesäkuun loppuun mennessä 105 000 € eli hieman alle arvion. Esiopetuksen oppilaskuljetukset ovat ylittyneet 15 800 € ja koko vuoden ylitys arvioidaan olevan noin 45 000 €. Ylitys katetaan varhaiskasvatuksen budjetin sisältä. Kotihoidon tuelle olevien lasten määrä oli maaliskuussa 2022 259 lasta ja maaliskuussa 2021 295 lasta. Kotihoidon tuen kuntalisän pidemmän tähtäimen seuranta on tehty muutamana edellisenä vuonna elo- ja syyskuun tilanteen perusteella. Tarkemmat tiedot kotihoidontuelle olevien lasten määrästä saadaan myöhemmin syksyllä.

Varhaiskasvatuksessa on haastava tilanne pätevän henkilöstön saamiseksi, tämän johdosta sitovaksi tavoitteeksi vuodelle 2022 asetettiin avoimien toimien täyttäminen 30 % verran, avoimia toimia oli tammikuussa 2022 noin 46. Avoimien toimien täyttäminen esim. lastenhoitajien ketjutusten purkamisella pyritään pitämään työntekijät Mäntsälässä ja kohentamaan työnantajakuvaa. Varhaiskasvatuksen

lastenhoitajia vakinaistettiin 14 ja rekrytoinnin kautta vakituista henkilöstöä on palkattu 11 eli yhteensä 25 henkilöä. Vastaavasti irtisanoutuneita on 8 eli avoimia toimia on täytetty 37 %.

Koronan vaikutukset näkyivät suuremmissa laajuudessa keväällä 2022, jolloin henkilöstö ja heidän perheen jäsenensä sairastivat koronaa enemmän kuin edellisenä vuotena. Tämän lisäksi toimintaa hankaloittivat työtaistelutoimet ylityö- ja vuoronvaihtokieltoineen. Sijaisten saatavuus on ollut heikkoa ja paikoin mahdotonta, joten päiväkotien toiminta-aikoja on jouduttu turvallisuussyistä supistamaan.

Toiminnan kehittämistä on tehty kaikille yhteinen varhaiskasvatuksen –hankkeen avulla. Hanke sisältää paljon koulutuksia henkilöstölle. Koulutukset tukevat myös 1.8.2022 voimaan astuvia varhaiskasvatuslain muutoksia tuen tasojen toteuttamiseksi oikea-aikaisesti lasten tarpeiden mukaisesti. Keväällä tehtiin lakimuutoksen ja varhaiskasvatussuunnitelman päivitystyöhön liittyen paljon toiminnan arviointia ja yhteistyössä eri tahojen kanssa.

Elinikäinen oppiminen ja hyvinvointipalvelut

Vapaa-aika- ja hyvinvointipalvelujen budjetti näyttää toteutuvan suunnitellusti, joskin henkilöstömenojen osalta alittumista on noin 30 000 euroa. Palkkojen alittumiseen vaikutti se, että alkuvuodesta hyvinvointi- ja yhteisökoordinaattorin paikka oli täyttämättä (täytettiin 1.3.22 alkaen), samoin liikunnanohjaajan sijaisuus saatiin täytettyä vasta 1.6.22. ja etsivän nuorisotyön nimikkeellä ollut työntekijä irtisanoutui 16.5.22 alkaen ja hänen paikkansa täytetään vasta syksyllä. Palkkojen korotukset 1.6.22 alkaen huomioiden alitus tulee olemaan jonkin verran vähemmän.

Korona vaikutti Kansalaisopistonopiston toimintaan vielä kevätlukukaudella, ja tästä johtuen kurssimaksutuotot eivät toteutuneet suunnitellusti. Opiskelijamäärissä ei ole vielä saavutettu ”normaalin toiminnan” lukuja, sillä viranomaisten määräykset tila- ja opiskelijamääristä olivat vielä voimassa. Uusi opistosihteri aloitti työnsä elokuun alussa. Seuraavan työkauden suunnittelussa lisättiin hieman kurssien määrää.

Liikuntapalvelujen painopisteet loppuvuodelle ovat vähän liikkuvien kuntalaisten tavoittaminen ja matalankynnyksen elintapa- ja liikuntaneuvonnan lisääminen. Uusien liikuntamahdollisuuksien (esim. fatbike, retkiluistelu) tutuksi tekeminen. Liikuntapalvelut tekevät kuntaiskyselyn syksyn aikana.

Nuorisopalveluissa kolmas etsivän nuorisotyön nimikkeellä ollut työntekijä sanoutui irti keväällä, ja nimike muutettiin nuoriso-ohjaajan nimikkeeksi. Nuoriso-ohjaajan paikka on laitettu auki. Tästä muutoksesta ei aiheudu taloudellista vaikutusta.

Nuorisopalveluissa paneudutaan koulunuorisotyön kehittämiseen: selkeät tavoitteet, toimenpiteet ja resurssit, sekä nuorisotyön säännöllisen jalkautumisen suunnittelu sivukylille. Ensi kesän 2024 toiminnan suunnittelu aloitetaan nuoriso/liikuntapalvelujen kesätoimintakalenterin valmistelulla yhteistyössä 3. sektorin kanssa syksyn aikana.

Ohjaamo palvelut siirtyvät syksyn aikana työllisyyspalveluiden alaisuuteen.

Hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen palvelujen painopisteet loppuvuodelle ovat järjestöjen avustuskäytäntöjen päivittämisen aloittaminen, järjestetään kaksi yleisötilaisuutta, joiden aiheet ovat: Luustoterveys kuuluu kaikille ja Uniapnea.

Kirjastossa on ollut avoinna kaksi vakituista tointa, joista kumpaakaan ei saatu täytettyä hakijoiden vähäisyyden vuoksi. Työntekijävajetta on paikattu sijaisilla, joten vakituisen henkilöstön vajeella ei juuri ole ollut vaikutuksia palkkamenojen toteutumiseen. Kirjaston omatoiminen asiointiaika lisääntyi toukokuun alusta 22 tunnilla.

Kirjaston maksutuotot eivät ole toteutumassa ennakoidusti, mikä johtuu mm. lainaus- ja kävijämäärien alhaisuudesta. Lainaus on samalla tasolla kuin v. 2021, eli lähes 20 % alhaisempi kuin ennen koronaa v. 2019.

Kirjaston Unelmoidaan uudesta -hankkeen ohjausryhmä on kokoontunut kevään aikana ja hankekumppani on valittu. Mäntsälä liikkuu 2025 hanke aloitettiin toukokuun lopulla. Hankkeen ensimmäisen vuoden painopiste on varhaiskasvatuksen ja esikouluikäisten lasten liikkumisen lisääminen. Hankkeelle tullaan hakemaan jatkoa. Starttivalmennus jatkaa syksyllä hyvin alkanutta toimintaansa. Edellisen vuoden aikana starttivalmennuksessa olleet nuoret ovat sijoittuneet hyvin koulu- ja työelämään. Etsivän nuorisotyöhanke on vakiinnuttanut asemansa ja jatkaa.

Talousarviomuutokset

Osavuositarkastuksen 2/2022 yhteydessä valtuustolle käsiteltäväksi tulevat talousarvio- ja määrärahamuutokset:

Osavuositarkastuksessa ei määrärahamuutosesityksiä.

Sivityksen ja hyvinvoinnin yhteiset									
1000 €	TA 2022	MUUTOS	MTA 2022	TOT 30.6.	poikkeama	TOT %	TPE 2022	TP 2021	
Toimintatuotot									
Toimintakulut	-583		-583	-267	316	45,8 %	-583	-562	
Toimintakate	-583		-583	-267	316	45,8 %	-583	-562	
Opetuspalvelut									
1000 €	TA 2022	MUUTOS	MTA 2022	TOT 30.6.	poikkeama	TOT %	TPE 2022	TP 2021	
Toimintatuotot									
Toimintakulut	2 033	555	2 588	813	-1 776	31,4 %	2 892	2 592	
Toimintakate	-33 478	-555	-34 033	-17 022	17 012	50,0 %	-34 143	-33 513	
Varhaiskasvatuspalvelut									
1000 €	TA 2022	MUUTOS	MTA 2022	TOT 30.6.	poikkeama	TOT %	TPE 2022	TP 2021	
Toimintatuotot									
Toimintakulut	1 234		1 234	534	-699	43,3 %	1 334	1 289	
Toimintakate	-16 175		-16 175	-7 344	8 830	45,4 %	-15 429	-14 900	
Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin yhteiset									
1000 €	TA 2022	MUUTOS	MTA 2022	TOT 30.6.	poikkeama	TOT %	TPE 2022	TP 2021	
Toimintatuotot									
Toimintakulut	407		407	115	-292	28,2 %	468	327	
Toimintakate	-3 328		-3 328	-1 599	1 729	48,0 %	-3 272	-3 022	
Toimintakate									
	-2 921		-2 921	-1 484	1 437	50,8 %	-2 804	-2 695	

Investointien toteuma, poikkeamat ja ennuste

Investoinnit	Kustannus- arvio ja muutokset	TA 2022	TA muutokset 2022	TA muutosten jälkeen	Toteuma 30.6.2022	Poikkeama	Tot %	Ennuste
Sivistys- ja hyvinvointikunta								
Irtain omaisuus								
Tilojen kalustaminen								
Vaarojen ja riskien arvioinnin muk. investointi Menot		-60 000		-60 000		-60 000		-60 000
Iltapäivätoiminnan ja uuden opetus suunnitelman Menot		-15 000		-15 000		-15 000		-15 000
Ehroosin koulun ensikertainen kalustaminen Menot		-840 000		-840 000	-339 462	-500 538	40,4 %	-840 000
Menot								
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta yhteensä	Menot	-915 000		-915 000	-339 462	-575 538	37 %	-915 000
	Tulot							
	N Netto	-915 000		-915 000	-339 462	-575 538	37 %	-915 000

Ehroosin koulun investointihankintojen kilpailutukset on tehty ja hankinnat toteutuvat kesällä 2022.

Muiden investointien hankinnat ajoittuvat myös kesään ja syksyyn 2022.